

ФУНКЦІОНУВАННЯ ПРИЗВИСК У ЗАХІДНОПОЛІСЬКИХ ГОВІРКАХ

У статті проаналізовані прізвиська, які функціонують у західнополіських говірках. Аналіз зроблений на основних мовних рівнях: фонетичному, словотвірному, морфологічному, лексичному. Зроблено спробу представити регулярні та нерегулярні діалектні явища, простежені на матеріалі неофіційних антропонімів, засвідчити, що прізвиськотворення і говірка – взаємозв'язані та взаємообумовлені процеси.

Ключові слова: прізвисько, говірка, мовні рівні.

Шульская Н. Функционирование прозвищ в западнополесском говоре

В статье проанализированы прозвища, которые функционируют в западнополесском говоре. Анализ сделан на основных языковых уровнях: фонетическому, словообразовательному, морфологическому, лексическому. Сделана попытка представить регулярные и нерегулярные диалектные явления, проследить их на материале неофициальных антропонимов, засвидетельствовать, что прозвищеобразование и говор – взаимосвязанные и взаимообусловленные процессы.

Ключевые слова: прозвище, говор, языковые уровни.

Shulska N. The functioning nicknames in Dialect of Western Polissya

In the article analyses nicknames which function in Dialect of Western Polissya. . The analysis is done at a basic linguistic levels: phonetic, word-formational, morphological, lexical. An attempt to present the regular and not regular dialectal phenomena traced on material of unofficial nicknames is done, to witness that nickname formation and dialect are associate processes.

Key words: nickname, dialect, linguistic levels.

Постановка наукової проблеми. Ґрунтовне, системне вивчення говірок буде неповним без фіксації онімного матеріалу, зокрема антропонімів, які активно функціонують у живому спонтанному мовленні респондентів. Діалектний антропонімний фактаж репрезентований в основному побутовими варіантами імен, прізвиськами, або вуличними назвами, рідше – прізвищами та офіційним іменником. Прізвиськотворення і говірка – два взаємопов'язані процеси, адже вулична назва виникає і функціонує в побутовому мовленні. Незважаючи на те, що прізвиська дуже гнучкі та пристосовані, проте наблизити вуличні назви до рамок літературної мови – означає позбутися їх основних властивостей: варіативності, мінливості, тимчасовості, локативності, експресивності, в яких основні функції цих неофіційних одиниць. Чеський мовознавець В. Бланар зазначає, що "сучасне неофіційне живе найменування осіб є прямим продовженням старої однослівної системи називання, а його відношення до офіційного найменування подібне до відношення між діалектами і літературною мовою" [19, с. 22]. О. Селіщев у праці "Походження російських прізвищ, особових імен і прізвиськ" зауважує: "Для історії давньоруських власних імен та їх долі в історії мови і народу велике значення має вивчення сучасних прізвиськ, які мають широке застосування у

різноманітних колах сучасного суспільства, особливо у мові діалектній" [13, с. 34]. Те, що прізвиська виникають у говірковому мовленні, побутують у ньому, трансформуються з одного говору в інший, властиве усім різновидам вуличних назв: індивідуальним, сімейно-родовим, груповим, колективно-територіальним. Незважаючи на те, що студії над неофіційними найменуваннями активізувалися в останні десятиріччя, проте у слов'янській лінгвістиці уже є значні напрацювання, які відображають функціонування прізвиськ у говірках, пор.: Г. Аркушин "Прізвиська-композиції в говірках Західного Полісся" [1], Т. Бахвалова "Особливості використання прізвиськ в народних говорах" [3], Г. і Д. Бучки "Народно-побутова антропонімія Бойківщини" [4], В. Ванюшечкін "Семантична і словотворча структура діалектних прізвиськ" [5], М. Наливайко "Народно-побутова антропонімія Верхньої Наддністрянщини" [9], Г. Нитка "Засоби і способи іменування жінки на Західному Поділлі в кінці XVIII – на початку XIX ст." [11], І. Сухомлин "Українські прізвиська людей як власні родові назви" [15], немало досліджень представлено в польській ономастиці [див. 20-25]. Деякі дослідники, фіксуючи регіональний мовленнєвий матеріал (діалектизми, мікротопоніми, фольклорні тексти), не лишають поза увагою вуличні прізвиська. Частково представлені неофіційні антропоніми в працях О. Горбача "Південноволинська говірка й діалектний словник села Ступно, кол. повіту Здолбунів" [7], Г. Аркушина "Силенська гуторка" [2], Ю. Піпаш, Б. Галаса "Матеріали до словника гуцульських говірок" [12], М. Негрича "Скарби гуцульського говору" [10]. Є уже цілі регіональні словники вуличних назв "Прізвиська Нижньої Наддніпрянщини (у двох книгах)" В. Чабаненка [17] та "Словник прізвиськ північно-західної України (в трьох томах, упорядкування Г. Аркушина)" [14].

Найпродуктивніший мікроареал творення прізвиськ – сільська громада, адже де ще так добре всі мешканці знають одне про одного, як не у селі? Невипадково у багатьох населених пунктах Західного Полісся приїжджих взагалі не прозивають, або вони "вливаються" у сільський колектив зі своїми "привезеними" прізвиськами чи оригінальними прізвищами, які виконують функції вуличних назв. Специфічність народно-побутових назв у діалектній комунікації засвідчена навіть їхньою синонімією в термінологічному аспекті, пор. зафіксовані синоніми на позначення терміна *призвисько* в західнополіських говірках: *прóзвис'ка*, *гу́лични нáзви*, *мен'у́хи* (від дієслова *ман'у́шити* 'кепкувати, дражнитися'), *мен'у́ши*, *примен'у́хи*, *тателі*, *від'ірки*, *візвіс'ка*, *пр'ізви*, *прозіви*, *по-пудв'ірн'ому*. Недаремно місцеві респонденти зазначають: */то по гу́личному так/ то по двóрис'ку / то по пудві́рйу / вс'а́кого скáжут / на ко́го хо́чте / йак стуруна́ / то та́к і нувина́ / у вас та́к / у нас та́к //*.

Джерельною базою дослідження слугували власні записи антропонімного фактажу, здійснені експедиційним методом у 110 населених пунктах Західного Полісся, а також "Словник прізвиськ північно-західної України (в трьох томах, упорядкування Г. Аркушина)" [14], "Матеріали до Словника прізвиськ Волинської області" В. Шульгача [18], Г. Ушакової [16], праці В. Галич, Р. Лук'янчук [6, 8].

Мета дослідження – простежити функціонування прізвицьк у західно-поліських говірках на всіх мовних рівнях. Розглянемо їх детальніше:

1. Фонетичний рівень

На матеріалі західнополіської неофіційної антропонімії простежуємо виявлення таких регулярних та нерегулярних вокалічних і консонантних явищ:

– порівняно слабе представлення у прізвиських нової фонемі /i/, яка заступлена уже /и/: *Бидá, Німцови* (Берестяни Квр В), *Злódий* (Холоневичі Квр В), *Комирнік* (Липно Квр В), *Ці́вка* (Словатичі Квр В), *Слипá, Шчі́лка* (Сильно Квр В);

– заступлення монофтонгами [и], [у] [і] в новозакритих складах на місці етимологічних [о] та [е]: *Бул'шевiк, Кун', Кúшка, Стул* (Берестяни Квр В), *Домашúвка, Кут, Микúвка* (Сильно Квр В), *Кит, Підстинú* (Липно Квр В), *Кiшка* (Холоневичі Квр В), *Стил* (Знамирівка Квр В);

– звуження /e/ і наближення до /и/ в ненаголошеній позиції, або повна заміна: *Билéшчиха, Динiсиха, Коминдáнт, Литинáнт* (Сильно Квр В), *Бугáлтирка* (Холоневичі Квр В), *Виритéно, Висéла Мулóшниця, Дóбра Пампúшичка, Сикритáрка* (Берестяни Квр В);

– укання: *Вуйвóда* (Сильно Квр В), *Зузúл'ка* (Журавичі Квр В), *Кул'úчка* (Липно Квр В), *Клубучiнка, Курпiловец, Нусiло Пунусiло, Пул'áчка, Пустóйанка, Урél, Учкáрик, Цигáнучка* (Берестяни Квр В), *Стуй, Мулудóй* (Шклинь Гр В);

– "акання" недисимілятивного типу, очевидно під впливом російської мови: *Ад'éса* (Цумань Квр В), *Ал'éкс'iй, Грамафóн, Кас't'áнка* (Берестяни Квр В), *Каз'óл, Марóс, Халас't'ák* (Холоневичі Квр В), *Анопр'iйко, Анищúк* (Велимче Рт В);

– афереза: *Довгобрáзи* (Берестяни Квр В);

– гіперизм: *Огронóм, Окайóм* < Акайомов, *Олкугóл'iк* (Берестяни Квр В);

– послідовна депалаталізація середньоязикової сонорної /р'/: *Гарáча, Мурáк, Хрин* (Холоневичі Квр В), *Кучирáвий, Сибирáчка* (Журавичі Квр В), *Канарi, Рабá, Трiска* (Берестяни Квр В), *Рáбчик, Раб'iшко* (Сильно Квр В), *Рабúн'а* (Липно Квр В);

– ствердіння [л']: *Мéлник* (Липно Квр В), *Слипá* (Берестяни Квр В), *Слипéц* (Цумань Квр В);

– вживання [л'], очевидно, під впливом інших говірок чи інших мов: *Бал'óн, Павél'ко* (Сильно Квр В), *Гал'ó-Павл'ó, Кирél'о, Кл'éванец, Кл'имéнт* (Берестяни Квр В), *Кл'iм* (Липно Квр В), *Пал'амáр* (Поступель Рт В);

– заступлення [н'] через [й] у звукосполучі [н'к] в демінутивних формах прикметників, які виступають твірними основами прізвицьк: *Корóтийка, Мiлейка* (Сильно Квр В), *Н'имéйка* (Глухи Ст В), *Х'iтрийка* (Липно Квр В);

– перехід /д/ у /й/ у двофонемній сполучі /дц'/: *Дв'iна́йцит, П'iтнáйцит* (Липно Квр В);

– послідовне ствердіння /ц'/ у суфіксах -цк(ий), -ец, -ц(а) (кінець слова) та в інших позиціях: *Гарáймовец, Гриц-Пиц-Минтáчичка, Зáйец, Ковалéц,*

Моло́шниця, Сині́ца, Цибу́лниця (Берестяни Квр В), *Комаре́ц, Папйо́ц, Полта́вец, Ру́ховец* (Сильно Квр В);

– реалізація звукосполук [ки], [хи], [ги] у [к'і], [х'і], [г'і]: *Буга́йчик'і, Йу́з'ік'і, Х'ітри́й* (Берестяни Квр В), *Г'ічка* (Липно Квр В), *К'іта́йка* (Журавичі Квр В), *Кол'а Мален'к'і, Шкаде́йк'і* (Сильно Квр В);

– вживання протетичної фарингальної /г/: *Гаме́рика, Г'іржа́ви, Гове́чка, Горел́* (Берестяни Квр В), *Гандро́пов, Го́ко* (Сильно Квр В), *Гантоне́ц* (Липно Квр В), *Гол'ча́ха, Гул'а́нка* (Городище Квр В), *Гол'уви д'іти* (Мельниця Квл В), *Гужі́* (Кримне Ст В); у деяких говірках /в/: *Воле́нка* < Оленка, *Вол'енч'ік* < Оленчик (Ветли Лбш В), *Вол'чик* 'син Ольги' (Любинь Зр Р), *Вону́ча* (Буцинь Ст В);

– частотність вживання /г/: *Бу́га, Г'ен'з'ур* (Берестяни Квр В), *Га́лах* (Сильно Квр В), *Га́ндрики* (Заболоття Рт В);

– вставлення голосних і приголосних звуків: *К'іломе́тер* (Липно Квр В), *М'ін'істер* (Берестяни Квр В), *Чумайданчик* (Сильно Квр В).

– заміна звуків: *Ба́н'дз'а* < Га́н'дз'а < Ганна (Сильно Квр В), *Воро́т'ка* < Володимир (Берестяни Квр В), *Куфа́йка* < фуфайка (Замостя Мн В), *Просе́сор* < професор (Цумань Квр В), *Ха́л'ка* < Галька < Галина (Холоневичі Квр В);

– втрата звуків чи складів у потоці мовлення: *Куба́ска, Примаќ, Харт'он* < Харитон (Берестяни Квр В), *Литинант́, Сак* < Ісаак (Сильно Квр В), *Л'іну́тка* (Липно Квр В), *Пол'ішка* (Мельниця Квл В), *Марика́нец* (Погіньки Квл В), *Мартиза́тор* (Бронниця К-К В), *Мил'ан'ц'о* < Омелян (Столинські Смоляри Лбм В), *Куго́л'ік* (Пнівню К-К В), *Нопр'і́й* < Онопрій (Облапи Квл В), *Ладимі́рко, Ладемц'о* < Володимир (Винімок К-К, Гороховище Лбш В), *Шру́п* < шуруп (Цумань Квр В);

– метатеза: *Бу́га* < губа (Берестяни Квр В), *Мес* < Сем < Семен (Липно Квр В), *С'іко́ра* < сок'іра, *С'іл'ік'і* < к'іс'іл'і (Рудники Мн В).

Словотвірний рівень. Загальновідомо, що вуличні прізвиська – специфічні словотвірні одиниці, репрезентовані регулярними та нерегулярними моделями. Різноманітність суфіксальної деривації виявляємо вже на рівні прізвиस्क з одним кореневим формантом. Пор.: *Зу́ба* (Поповичі Квл В), *Зуба́й* (Бірки Лбм В), *Зуба́йло* (Луцьк В), *Зуба́рна* (Турійськ В), *Зуба́стик* (Ківерці В), *Зуба́тка* (Дубечно Ст В), *Зуба́ша* (Дерно Квр В), *Зу́бл'а* (Видраниця Рт В), *Зу́бел'* (Олександрівка Рж В), *Зубе́л'ка* (Лучичі Рт В), *Зубе́л'шик* (Заброди Рт В), *Зубе́ра* (Цумань Квр В), *Зубі́ло* (Журавичі Квр В), *Зубі́чка* (Луцьк В). У ділянці суфіксального та префіксального словотвору вуличних назв спостерігаємо тенденцію до використання найрізноманітніших словотвірних моделей як послідовних для кожної з говірок, так і оказіональних. У статті не будемо вдаватися до їх детальної характеристики, лише представимо найбільш цікаві явища прізвиськового словотвору:

– редеривація: *Архі́п* < Архепюк, *Стас* < Стасюк (Озеро Квр В), *Борц* < Борщевич, *Курн'е́й* < Корнійчук (Майдан-Липненський Мн В), *Ді́на* < Денисюк, *Л'аишч* < Лященья, *Ходо́р* < Ходорчук, *Чі́чик* < Чичотка (Берестяни Квр В), *Йаре́ма* < Яремчук, *К'індра́т* < Кондратюк (Озирці Гр В), *Куні́ца* < Куницький, *Труба́к* <

Трубаков, *Ча́йя* < Чайка (Сильно Квр В), *Махно́* < Махновець (Цумань Квр В), *Мо́сік* < Мосійчук, *Рі́ба* < Рибачук (Миків Квр В), *Сем* < Семенюк, *Харито́н* < Харитонюк (Дубище Рж В), *Ска́ва* < Скавінський (Хочин Дбр Р);

– прізвиська, утворені від словосполучень: *Ал'ум'ін'уви Зуб*, *Ба́ба Базáрна*, *Зал'ізна Ба́ба*, *Бл'а́ха Му́ха*, *Касо́й То́л'ка* (Берестяни Квр В), *Бо́чка з Ду́стом*, *Журбо́ва Же́н'а*, *Инкуба́торс'к'і Курча́та*, *Криве́н'ка Ка́чичка* (Четвертня Мн В), *Кантова́та Голова́*, *Ко́л'а Малéн'к'і*, *Наш Ва́н'а*, *Кон'а́ча Голова́* (Сильно Квр В), *Н'е Гон'і Лошад'е́й* (Романів Лц В), *Катері́на Капирéс* (Липно Квр В), *Коса́р Мі́шка*, *Цига́н'с'кі Дируні́* (Озеро Квр В);

– основоскладання: *Вовкода́в* (Журавичі Квр В), *Губошл'о́п*, *Козопáс* (Карпилівка Квр В), *Кап'іно́с* (Цумань Квр В), *Котл'ето́жéр* (Перемиль Гр В), *Кривомо́рдий* (Озеро Квр В), *Курно́сий*, *Твердоло́бий*, *Сухосто́й*, *Тихола́с*, *Умпéт'а*, *Чорноро́та* (Берестяни Квр В), *Ликодрáй*, *Наркобаро́н*, *Путолóв* (Рудники Мн В), *Мордотовка́ч* (Сарнівка Лц В), *Мордошл'о́п*, (Велимче Рт В), *Скорохо́д*, *Громобо́й* (Сильно Квр В); *К'інокру́т* (Зачернеччя Лбм В), *Рабошта́н* (Пальче Квр В), *Шиломбрі́тий* (Коритниця Лк В);

– фонетична деривація: прізвиська, утворені на основі звукової подібності та асоціацій: *Ба́за* < Базюк (Озеро Квр В), *Бобéр* < Бобрик (Перемиль Гр В), *Веретéно* < Веретеннікова, *Шеф* < Шевчук (Берестяни Квр В), *Му́ха* < Мушит (Колпитів Лк В);

– зрощення: *Гриц-Пиц-Минта́чичка*, *Жа́нка-Коза́*, *К'інг-Ко́нг*, *Нусіло-Поносі́ло*, *Та́с'а-Ва́с'а* (Берестяни Квр В), *Путплу́т*, *Путстину́* (Липно Квр В), *Ц'ума́ма* (Четвертня Мн В);

– суфіксально-складна деривація: *Багал'о́д* (Рудники Мн В), *Богомо́л'чик'і* (Романів Лц В), *Губоц'іл'о́т*, *Йосипáрка*, *К'іс'і́ямбочка*, *Скоросп'éлка* (Берестяни Квр В), *Грубійо́ниці* (Перемиль Гр В), *Мухоло́вка* (Суськ Квр В), *С'імбомбо́н'чик* (Амбуків В-В В);

– нульсуфіксація: *Л'а́са*, *Ма́з'а* (Берестяни Квр В), *Л'о́па* (Журавичі Квр В);

– редуплікація: *Бл'ахабл'а́ха* (Перемиль Гр В), *Вас'ва́с'*, *Цит'ці́т'*, *Йомайо́* (Берестяни Квр В), *Дада́* (Липно Квр В), *Дайда́й* (Люблинець Квл В), *Квакв́а* (Підбереззя Гр В), *Л'аднол'а́дно* (Омельно Квр В), *Мл'амл'а́* (Ветли Лбш В), *Нонó* (Холоневичі Квр В), *Пенé* (Сильно Квр В), *Татата́* (Журавичі Квр В), *Ч'іч'і́* (Замости Тр В);

– контамінація: *Бага́н'а* ‘баба Ганя’, *Драбрі́на* (Холоневичі Квр В), *В'іто́л'дович* ‘Віталій Віталійович’ (Озірці Гр В);

– абрєвіація: *Теесéн* ‘Тонині сільські новини’ (Берестяни Квр В), *КГБ* ‘Козачук Галина Борисівна’ (Скулин Квл В), *Гал'іфе́* ‘Галина Федорівна’ (Романів Лц В);

– вживання посесивних формантів -ув (-ув-а) замість нормативних -ів (-ів-а, -ов-а) у вуличних назвах, утворених від присвійних ад'єктивів: *Барабу́с'ув*, *Бугайу́в*, *Зин'ку́в*, *Йо́с'ув*, *Йу́з'ув*, *Ріндал'ув*, *Сапсо́нув*, *Ц'у́н'ув* (Берестяни Квр В); *Жу́рбува* (Городище Квр В), *Зо́нчикува*, *Михо́д'ува*, *Никуді́мува*, *Рума́нува*,

Харт'онува (Берестяни Квр В), *Йарілува* (Майдан-Липненський Мн В), *Тон'ікува* (Перемиль Гр В);

– продуктивність у жіночих неофіційних антропонімах говіркового форманта -ex(a) замість літературного -их(a): *Кас'анéха* (Бірки Лбш В), *Ковалéха*, *Лейбéха* (Залаззя Лбш В), *Ковтунéха* (Прип'ять Шц В), *Кул'ушéха* (Воєгоща К-К В), *Марковчéха* (Залізниця Лбш В), *Морачéха*, *Ніконéха* (Теклино К-К В).

Морфологічний рівень. Морфологічні риси прізвиськ визначені відмінностями, зумовленими особливостями фонетики місцевого діалекту та напрямками граматичної аналогії. Фіксуємо морфологічні особливості, виявлені в неофіційних антропонімах:

– родова диференціація: *Блох*, *Рувéра* (Липно Квр В), *Гарбуза́*, *Маши́н*, *Літра*, *Тігра* (Берестяни Квр В), *Шл'о́ма* (Знамирівка Квр В), *Кастру́л'* (Тупали Тр В), *Катл'éт* (Бронниця К-К В);

– членна форма замість стягнутої у відад'єктивних утвореннях: *Бага́тайа*, *Добра́йа* (Липно Квр В), *Линіва́йа* (Холоневи́чі Квр В), *Мулода́йа* (Знамирівка Квр В), *Руда́йа*, *Чорна́йа* (Журавичі Квр В);

– втрата середньоязикової /й/ після голосного у прізвиськах, твірними основами для яких послужили форми називного-знахідного відмінків прикметників чоловічого роду: *Бил'ма́ти*, *Вуса́ти*, *Ліси*, *Припа́йани*, *Шано́вни* (Берестяни Квр В), *Голова́ти* (Романів Лц В), *Квадра́тни*, *К'эсли* (Озеро Квр В), *Безгу́би*, *До́вги*, *Ру́ски*, *Сухі́* (Карпилівка Квр В), *Патла́ті* (Городище Квр В);

– вирівнювання прикметників в основах прізвиськ за зразком твердої групи: *Жі́тни(й)* (Журавичі Квр В), *П'і́зни(й)* (Знамирівка Квр В), *Сі́ни(й)* (Берестяни Квр В);

– флексія [é] супроти літературної [ú] у множинних прізвиськах: *Дубувчу́к'э*, *Марта́к'э*, *Павл'у́чк'э*, *Соро́к'э* (Амбуків В-В В), *Марти́не* (Полапи Лбш В), *Мартинк'э* (Цир Лбш В), *Мил'у́шк'э* (Шацьк В), *Миронé* (Прип'ять Шц В), *Михалчик'э* (Воєгоща К-К В), *Памп'у́шк'э* (Новий Двір Тр В), *Цапк'э* (Кропивники Шц В);

– вживання флексії [e] замість літературної [a] у жіночих антроподериватах, що виявлено лише в одній говірці: *Каси́яніхе*, *Клі́міхе*, *Ковту́ніхе*, *Коладі́хе*, *Пичо́ніхе* (Велимче Рт В)

Лексичний рівень. Для багатьох неофіційних антропонімів твірними основами слугували лексичні діалектизми, які відносимо до різних груп лексики (номінації зовнішніх і внутрішніх рис людини, одягу, взуття, посуду, деталей господарського побуту, роду занять, флори і фауни): *Бан'ак'і* 'ціла родина' (Клубочин Квр В), *Ба́хурка* 'дівчина без батька' (Омельно Квр В), *Бовту́н* (Романів Лц В), *В'і́хот'* 'швидкий' (Лудин В-В В), *Кантува́та* *Голова́* 'чоловік з неправильною формою голови', *Ку́бах*, *Дз'і́к* 'чоловік, у якого стирчав чуб' (Сильно Квр В), *Ді́бл'а* 'висока', *Кле́ндач* 'погано ходить', *Кру́ц'* 'непосидючий' (Холоневи́чі Квр В), *Кру́гл'ак* 'повний' (Журавичі Квр В), *Ковту́н* 'волосся у ковтунах' (Граддя Мн В), *Курду́пил'* 'низького росту' (Липно Квр В), *Палі́мутки* 'дуже працьовиті' (Піщане К-К В), *Пау'о́ра* 'жінка,

яка носить багато намиста' (Ощів Гр В), *Пуц'ка* 'маленького росту'(Омельно Квр В), *Бугай* 'повний, кремезний', *Бусол* 'високий, худий, з довгими ногами', *Сухостой* 'худий хлопець', *Пал'андріца* 'худа' (Берестяни Квр В), *Шл'анак* 'під час ходьби чалапає ногами' (Озеро Квр В), *Женіло*, *Жерібний* 'повний' (Хорлупи Квр В), *Здрек* 'має драгівливий характер' (Липно Квр В), *Гарахатий*, *Гарахуватий* 'кучерявий' (Сошично К-К, Куснище Лбм В).

Висновок. Аналіз неофіційних антропонімів у західнополіських говірках засвідчив, наскільки колоритно репрезентовані прізвиська на всіх мовних рівнях. Проілюстровані на матеріалі народно-побутової антропонімії діалектні явища ще раз підтверджують той факт, що функціонування прізвиस्क у говірках – це живий безперервний взаємопов'язаний процес.

Умовні скорочення назв областей

В – Волинська

Р – Рівненська

Умовні скорочення назв районів

В-В	– Володимир-Волинський	Лбш	– Любешівський
Гр	– Горохівський	Лк	– Локачинський
Дбр	– Дубровицький	Лц	– Луцький
Зр	– Зарічненський	Мл	– Млинівський
Ів	– Іваничівський	Мн	– Маневицький
Квл	– Ковельський	Рж	– Рожищенський
Квр	– Ківерцівський	Рт	– Ратнівський
К-К	– Камінь-Каширський	Ст	– Старовижівський
Кс	– Костопільський	Тр	– Турійський
Лбм	– Любомльський	Шц	– Шацький

Література

1. Аркушин Г. Прізвиська-композиції в говірках Західного Полісся / Г. Аркушин // Słowiańskie composita antroponiczne. – Rozprawy Slawistyczne. 16. – Lublin, 2000. – S.39-44.
2. Аркушин Г. Силенська гуторка / Г. Аркушин. – Луцьк, 1996. – С. 16 – 42.
3. Бахвалова Т. . Особенности употребления прозвищ в народных говорах / Т. Бахвалова // Проблеми регіональної ономастики: Тези доповідей і повідомлень наукового семінару. – К., 1994. – С. 5-6.
4. Бучко Г. Народно-побутова антропонімія Бойківщини / Г. Бучко, Д. Бучко // Linguistica slavica: Ювілейний збірник на пошану Ірини Михайлівни Железняк. – К.: Кий, 2002. – С. 3-14.
5. Ванюшечкин В. Семантическая и словообразовательная структура диалектных прозвищ / В. Ванюшечкин // Ономастика Поволжья. 2. – Горький, 1971. – С.85 – 89.
6. Галич В. З історії сучасних прізвиस्क / В. Галич, Р. Лук'янчук // Етнокультура Волинського Полісся та чорнобильська трагедія. – Вип. III. – Рівне, 1998. – С. 76-81.
7. Горбач О. Південноволинська говірка й діалектний словник села Ступно, кол. повіту Здолбунів / О. Горбач / Горбач О. Зібрані статті. 5. Діалектологія. Фотопередрук.– Мюнхен, 1993.– С. 426-430.
8. Лук'янчук Р. Прізвисько – атрибут ментальності народу / Р. Лук'янчук // Етнокультура Волинського Полісся та чорнобильська трагедія. – Вип. III. – Рівне, 1998. – С. 67-75.

9. Наливайко М. Народно-побутова антропонімія Верхньої Наддніпрянщини / М. Наливайко / Вісник Львівського нац. універс. Серія філологічна. – 2004. – Вип. 34. – Ч. 2. – С. 180-184.
10. Негрич М. Скарби гуцульського говору: Березови / М. Негрич – Львів: Ін-т українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України, 2008. – С. 199-207.
11. Нитка Г. Засоби і способи іменування жінки на Західному Поділлі в кінці 18 – на початку 19 ст. / Г. Нитка // Науковий вісник Чернівецького університету. Збірник наукових праць. Слов'янська філологія. – Випуск 356-359. – Чернівці, 2007. – С. 31-35.
12. Піпаш Ю. Матеріали до словника гуцульських говірок / Ю. Піпаш, Б. Галас. – Ужгород, 2005. – 266.
13. Селищев А. Происхождение руських фамилий, личных имен и прозвищ / А. Селищев. – М.: Ученые записки Московского университета, 1948. – Вып. 128. – С. 128-152.
14. Словник прізвиськ північно-західної України. У 3-х т. [упоряд. Г. Л. Аркушин]. – Луцьк: РВВ "Вежа" Волин. нац. ун-ту ім. Лесі Українки, 2009.
15. Сухомлин І. Українські прізвиська людей як власні родові назви / І. Сухомлин // Говори і ономастика Наддніпрянщини. – Дніпропетровськ, 1970. – С. 30-58.
16. Ушакова Г. Матеріали до Словника прізвиськ Волинської області / Г. Ушакова // Студії з ономастики та етимології. 2008 / НАН України, Ін-т укр. мови; редкол.: [О. П. Карпенко (відп. ред.) та ін.]. – К., 2008. – С. 290-292.
17. Чабаненко В. Прізвиська Нижньої Наддніпрянщини: У 2-х книгах / В. Чабаненко – Запоріжжя, 2005.
18. Шульгач В. Матеріали до Словника прізвиськ Волинської області / В. Шульгач // Студії з ономастики та етимології. 2006 [відп. ред. О. П. Карпенко]. – К., 2006. – С. 245-254.
19. Blanár V. K vývinu slovanských osobných pomenovacích sústav / V. Blanár. – Třetí zasedání mezinárodní komise pro slovanskou onomastiku. – Praha, 1966. – S. – 20-28.
20. Oronowicz E. Przewiska w gwarach dawnego powiatu jarosławskiego (analiza semantyczna, wpływy wschodniosłowiańskie i południowosłowiańskie) / E. Oronowicz // Przewiska i przydomki w językach słowiańskich. – Część II. – Rozprawy Sławistyczne. 15. – Lublin, 1999. – S. 11-25.
21. Sajewicz M. Przewiska mieszkańców kilku wsi z białorusko-ukraińskiego pogranicza językowego na Białostocczyźnie / M. Sajewicz // Przewiska i przydomki w językach słowiańskich. – Część II. – Rozprawy Sławistyczne. 15. – Lublin, 1999. – S. 59-86.
22. Warchoł S. Przewiska od wyrażeń syntaktycznych w gwarze Frampola w województwie lubelskim / S. Warchoł // Acta Onomastica. – Ročník XLVII. – Praha, 2006. – S. 475-480.
23. Warchoł S. W sprawie genezy i sposobów funkcjonowania przewisk i przydomków w mikrosystemie gwarowym Frampola w województwie zamojskim / S. Warchoł // Przewiska i przydomki w językach słowiańskich. – Część II. – Rozprawy Sławistyczne. 15. – Lublin, 1999. – S. 255-276.
24. Wolnicz-Pawłowska E. Dawne łemkowskie nazwy kobiece na tle antroponimiji sąsiednich gwar / E. Wolnicz-Pawłowska // Onomastica. Rocznik XXXI. – Wrocław-Warszawa-Kraków-Gdańsk-lódź, 2004. – S. 135-140.
25. Jaros I. Przewiska w gwarach okolic Szydłowca / I. Jaros // Systemy onomastyczne w słowiańskich gwarach mieszanych i przejściowych / pod red. Stefana Warchoła. – Lublin. – 1993. – S. 110-117.